

Svar på regeringsuppdrag

**Försäkringskassans delrapport av villkor 4
– Utökat elektroniskt informationsutbyte inom överenskommelsen
En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och
rehabiliteringsprocess 2020**

Försäkringskassan

Datum: 2020-06-08

**Delrapport av villkor 4 – Utökat elektroniskt informationsutbyte inom
överenskommelsen En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och
rehabiliteringsprocess 2020**

Version 1.0

015679–2019

Innehåll

Inledning	4
Disposition och begrepp	4
Redovisning	4
Delområde 1a: Förstudie av digital utveckling av övergripande principer till ett bredare försäkringsmedicinskt kunskapsstöd	4
Delområde 1b: Vidare utredning och vidareutveckling av FMB-stödet, ICF-stödet och andra ifyllnadsstöd vid intygsutfärdandet. Vidare utredning om FMB och ICF-stödet i andra medicinska intyg	5
Delområde 1c: Metodutveckling, information och utbildning av ICF-stödet för aktivitetsbegränsningar och funktionsnedsättningar	5
Delområde 1f: Förstudie: Utveckling av försäkringsmedicinsk terminologi, begreppsanvändning och klassifikationer	5
Delområde 1g: Förstudie: Utveckling av informationsstruktur gällande intyg vid sjukskrivning/rehabilitering	6
Delområde 2b: Analys av användandet av Mina intyg och gemensamt kommunikationsarbete	6
Delområde 3a: Kvalitetssäkring och viss vidareutveckling av Intygsstatistik och Rehabstöd i dialog med användare i hälso- och sjukvården	6
Delområde 5: Elektronisk ärendekommunikation mellan hälso- och sjukvården och Försäkringskassan utifrån lagen om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter	6
Delområde 6: Elektroniskt administrations- och ekonomistöd för försäkringsmedicinska utredningar (FMU) mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården	7
Delområde 7: Samverkansmodell för nyutveckling, förvaltning och finansiering av elektronisk informationsöverföring mellan regioner och Försäkringskassan	8

Sammanfattning

Sedan 2010 har Försäkringskassan, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Socialstyrelsen arbetat inom ramen för överenskommelserna *En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess* med att skapa förutsättningar för ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården. Uppdraget att fortsätta utvecklingsarbetet finns i Försäkringskassans regleringsbrev 2020.

Denna delrapport sker i enlighet med överenskommelsen *En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2020* och redovisar Försäkringskassans arbete i de utvecklings- och utredningsarbeten inom villkor 4 som Försäkringskassan är involverad i år 2020.

Försäkringskassan är delaktig i tio stycken uppdrag inom villkor 4 i överenskommelsen för 2020. I dagsläget fortgår arbetet enligt de planer som finns. Utifrån rådande situation (Coronapandemin) finns dock en viss osäkerhet gällande arbetet eftersom det är svårt att bedöma hur den kan komma att påverka Försäkringskassans prioritering av enskilda uppdrag.

I delområde ett (1) ansvarar Socialstyrelsen för arbetet och detta sker till stor del inom det gemensamma regeringsuppdraget *Uppdrag att vidareutveckla sjukförsäkringshandläggningen i dialog med hälso- och sjukvården*¹.

Delområde fem (5) handlar om att ta fram ett tekniskt lösningsförslag för elektronisk ärendekommunikation mellan hälso- och sjukvården och Försäkringskassan avseende informationsöverföring enligt lagen om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter. I rapporten lyfter Försäkringskassan två aspekter som är viktiga för lösningsförslagets eventuella förverkligande:

- Den tekniska lösningen måste uppfylla berörda verksamheters behov och kunna stödja en snabbare återgång eller inträde i arbetslivet för den enskilde.
- En eventuell teknisk lösning bör bli den ingång som hälso- och sjukvården använder för denna informationsöverföring. Det kräver i sin tur att hälso- och sjukvården både har tekniska möjligheter att använda lösningen (oavsett inom vilken region eller vårdenhet man arbetar), samt att lösningen också används.

¹ S2019/04627/SF, S2019/05192/SF (delvis) daterat 2019-12-11.

Inledning

Sedan 2006 har staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ingått överenskommelser för att stimulera regionerna att ge sjukskrivningsfrågan högre prioritet i hälso- och sjukvården och för att utveckla sjukskrivningsprocessen. Syftet är att ge regionerna ekonomiska drivkrafter att prioritera sjukskrivningsfrågan för att åstadkomma en effektiv och kvalitetssäker sjukskrivningsprocess och bidra till en stabil sjukfrånvaro.

Sedan 2010 har Försäkringskassan, SKR och Socialstyrelsen samarbetat inom ramen för dessa överenskommelser för att skapa förutsättningar för ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården. Syftet är bland annat att etablera effektiva processer och bygga en flexibel teknisk infrastruktur som skapar förutsättningar för en gemensam verksamhetsutveckling och som bidrar till en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess. I Försäkringskassans regleringsbrev för 2020 står det att Försäkringskassan tillsammans med SKR² och Socialstyrelsen ska fortsätta utvecklingsarbetet i enlighet med villkor 4, *Utökat elektroniskt informationsutbyte*, i överenskommelsen *En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2020*.

Denna delrapport redovisar Försäkringskassans arbete i de utvecklings- och utredningsarbeten som myndigheten är involverad i år 2020. Delrapporteringen sker i enlighet med överenskommelsen mellan staten och SKR. I dagsläget fortgår arbetet enligt de planer som finns. Utifrån rådande situation (Coronapandemin) finns dock en viss osäkerhet gällande arbetet eftersom det är svårt att bedöma hur den kan komma att påverka Försäkringskassans prioritering av enskilda uppdrag.

Disposition och begrepp

Villkor 4 är uppdelat i sju delområden som omfattar arbeten som drivs antingen av SKR, Socialstyrelsen eller Försäkringskassan. Försäkringskassan rapporterar inom delar av delområdena 1, 2, 3, 5, 6 och 7. Rapportens disposition kommer att följa turordningen i dessa delområden.

När texten hänvisar till ”överenskommelsen” avses överenskommelsen *En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2020*. När texten hänvisar till regeringsuppdrag om att utveckla dialogen mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården så avses *Uppdrag att vidareutveckla sjukförsäkringshandläggningen i dialog med hälso- och sjukvården*³.

Redovisning

Delområde 1a: Förstudie av digital utveckling av övergripande principer till ett bredare försäkringsmedicinskt kunskapsstöd

Socialstyrelsen planerar att integrera de befintliga delarna av det försäkringsmedicinska beslutsstödet i ett digitalt försäkringsmedicinskt kunskapsstöd. Detta ska innefatta stöd för läkare och andra hälsoprofessioner, både i

² SKR:s digitala tjänsteutveckling sker via Inera AB som ägs av SKR Företag, regioner och kommuner, <https://www.inera.se/om-inera/ineras-uppdrag/> (2020-05-08).

³ S2019/04627/SF, S2019/05192/SF (delvis) daterat 2019-12-11.

generella försäkringsmedicinska frågor och som stöd vid specifika sjukdomar och andra hälsotillstånd vid exempelvis sjukskrivning.

Försäkringskassan bidrar till Socialstyrelsens utvecklingsarbete genom det pågående samarbetet inom regeringsuppdrag om att utveckla dialogen mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården.

Delområde 1b: Vidare utredning och vidareutveckling av FMB⁴-stödet, ICF⁵-stödet och andra ifyllnadsstöd vid intygutfärdandet. Vidare utredning om FMB och ICF-stödet i andra medicinska intyg

Försäkringskassan följer Socialstyrelsens utvecklingsarbete gällande ICF-ifyllnadsstöd vid intygutfärdandet. Vad det gäller sjukpenningområdet har sedan föregående rapportering enbart mindre justeringar gjorts i stödet gällande läkarintyg för sjukpenning.

Försäkringskassan har utöver överenskommelsen ett pågående utvecklingsarbete inom sjuk- och aktivitetsersättning som syftar till att ge handläggarna ett bedömningsstöd i analysen av läkarutlåtande. Stödet bygger på ICF-klassificering. För att skapa ytterligare tydlighet i utredningarna, har Försäkringskassan även påbörjat ett arbete att inkludera försäkringsmedicinsk terminologi, begreppsanvändning och klassifikationer (ICF) i vissa av de förmånsspecifika utbildningarna. Det gäller sjuk- och aktivitetsersättning, omvårdnadsbidrag, merkostnadsersättning och assistans.

Delområde 1c: Metodutveckling, information och utbildning av ICF-stödet för aktivitetsbegränsningar och funktionsnedsättningar

Socialstyrelsens uppdrag kring behovet av utbildningsinsatser hos hälso- och sjukvården, Försäkringskassan och eventuella andra intressenter gällande ICF-klassifikationer har diskuterats inom ramen för utvecklingsarbetet gällande ICF-ifyllnadsstöd men även inom ramen för regeringsuppdraget att utveckla en bättre dialog mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården. Dessa frågor kommer också att fortsatt diskuteras och hanteras inom regeringsuppdraget.

Delområde 1f: Förstudie: Utveckling av försäkringsmedicinsk terminologi, begreppsanvändning och klassifikationer

Socialstyrelsens utvecklingsarbete inom detta område sker, i likhet med övriga frågor inom delområdet, inom ramen för regeringsuppdraget att utveckla dialogen mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården. Socialstyrelsen är huvudansvarig för åtgärden men som i alla delar inom uppdraget sker ett samarbete mellan myndigheterna där behov finns.

⁴ Försäkringsmedicinskt beslutsstöd innehåller Socialstyrelsens rekommendationer för sjukskrivning utifrån sjukdomar och tillstånd, <https://roi.socialstyrelsen.se/fmb> (2020-05-06).

⁵ ICF = Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, <https://www.socialstyrelsen.se/utveckla-verksamhet/e-halsa/klassificering-och-koder/icf/> (2020-05-27).

Delområde 1g: Förstudie: Utveckling av informationsstruktur gällande intyg vid sjukskrivning/rehabilitering

Försäkringskassan kommer att delta i workshops arrangerade av Socialstyrelsen inom denna förstudie. Målet är att tillsammans se över möjligheten att skapa en generell informationsspecifikation för intyg.

Delområde 2b: Analys av användandet av Mina intyg och gemensamt kommunikationsarbete

Försäkringskassan erbjuder idag en tjänst via Mina sidor, på försäkringskassan.se, där den enskilde elektroniskt kan skicka in utfärdade intyg. Den tjänsten är näst intill identisk med den möjlighet som finns att skicka in intygen elektroniskt via Mina intyg på 1177.se. För att underlätta för den enskilde och minska förvaltningskostnader har Försäkringskassan för avsikt att utveckla den interna tjänsten och istället hänvisa invånaren till Mina intyg på 1177.se. Arbetet med utvecklingen är påbörjat och fortskrider enligt plan.

Delområde 3a: Kvalitetssäkring och viss vidareutveckling av Intygsstatistik och Rehabstöd i dialog med användare i hälso- och sjukvården

SKR kan ta fram statistik över antalet sjukintyg som ingår i intygstjänsten och som hälso- och sjukvården skickar digitalt till Försäkringskassan. Försäkringskassan kan ta fram statistik över antalet intyg som kommer in digitalt till Försäkringskassan från hälso- och sjukvården. Statistiken från dessa båda källor överensstämmer dock inte. Därför planeras en aktivitet för att ta reda på orsaken till diskrepansen. Aktiviteten är planerad till sommaren 2020.

Delområde 5: Elektronisk ärendekommunikation mellan hälso- och sjukvården och Försäkringskassan utifrån lagen om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter

Om en patient som ges koordineringsinsatser kan antas ha behov av rehabiliteringsåtgärder enligt 30 kap. socialförsäkringsbalken ska regionen, enligt lagen om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter⁶, informera Försäkringskassan om det. Elektronisk ärendekommunikation underlättar sådan informationsöverföring. SKR och Försäkringskassan ska utarbeta ett tekniskt lösningsförslag för elektronisk ärendekommunikation mellan hälso- och sjukvården och Försäkringskassan avseende informationsöverföring enligt lagen om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter.

Det gemensamma arbetet bedrivs i en arbetsgrupp bestående av verksamhetsutvecklare och IT-arkitekter från Försäkringskassan, samt sakkunniga från SKR. Arbetsgruppen har regelbundna möten för avstämningar och förankring av ställningstaganden för att arbeta fram ett tekniskt lösningsförslag.

Försäkringskassan har under våren genomfört en mindre intern behovsanalys bland handläggare om vilka behov de ser när information lämnas i enlighet med lagen⁷. Syftet var att kartlägga önskemål om hur informationen lämnas och vilken typ av uppgifter som vore värdefulla. Behoven är sammanställda och redovisade i arbetsgruppen. Nästa steg är att utreda om vad som är möjligt att dela i en elektronisk

⁶ Detta gäller sjukskrivna patienter oavsett ersättningsform.

⁷ Lag (2019:1297) om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter.

ärendekommunikation. Arbetsgruppen kommer se över olika lösningsalternativ i enlighet med uppdraget. Dessa kommer att sammanfattas i interna beslutsunderlag för att sedan resultera i ett gemensamt tekniskt lösningsförslag.

Nedan lyfter Försäkringskassan två aspekter som är viktiga för lösningsförslaget eventuella förverkligande.

Vilken nytta kan en teknisk lösning uppnå?

Den tekniska lösningen måste uppfylla berörda verksamheters behov och kunna stödja en snabbare återgång eller inträde i arbetslivet för den enskilde. I Försäkringskassans interna behovsanalys framkom att handläggarna främst är i behov av en muntlig dialog med rehabiliteringskoordinatorerna i de fall handläggaren bedömer att sådan information behövs för att stödja den enskilde i att återgå eller inträda i arbetslivet. En teknisk lösning kan ge handläggaren en första impuls om att rehabiliteringskoordinatören har mer information att delge Försäkringskassan i det enskilda ärendet. Den faktiska nyttan uppstår först i en efterföljande dialog.

Kommer den tekniska lösningen att användas?

I dag kommer information från rehabiliteringskoordinatorerna in som brev, via elektronisk ärendekommunikation i webcert eller telefonsamtal, och enligt förvaltningslagen är Försäkringskassan skyldig att ta emot informationen oavsett hur den inkommer. En viktig nytta med en teknisk lösning är att det blir en enhetlig ingång vilket skulle spara resurser och underlätta för handläggarna. Vidare kan en enhetlig ingång innebära att det går att följa impulserna och möjliggöra för Försäkringskassan och hälso- och sjukvården att tillsammans identifiera problemområden och hitta lösningar. För att nå dit krävs att hälso- och sjukvården både har tekniska möjligheter att använda lösningen (oavsett inom vilken region eller vårdenhet man arbetar), samt att lösningen också används. Baserat på erfarenheterna med införandet av en ny teknisk plattform för överföring av läkarintyg⁸ så befarar Försäkringskassan att detta kan bli en utmaning.

Delområde 6: Elektroniskt administrations- och ekonomistöd för försäkringsmedicinska utredningar (FMU) mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården

SKR och Försäkringskassan ska genomföra separata förstudier om utveckling av ett IT-stöd för FMU och ta fram en gemensam övergripande plan för det fortsatta utvecklingsarbetet.

⁸ Här har Försäkringskassan idag dubbla förvaltningskostnader för två tekniska plattformar, en lägre effekthemtagning av den digitala utvecklingen än planerat, samt att handläggarna i den enskilda ärendena arbetar parallellt med olika kompletteringslösningar. Det beror på att den tekniska lösning för att skicka läkarintyg från hälso- och sjukvården till Försäkringskassan som togs fram 2017 tillsammans med SKR, inte används av alla regioner. Delar av Region Stockholm skickar fortfarande sina intyg i en äldre lösning och kommer att fortsätta med det under hela 2020. Regionen står för ca en femtedel av de ca 180 000 läkarintyg som kommer in till Försäkringskassan varje månad. Om Försäkringskassan skulle stänga den äldre lösningen så skulle dessa intyg komma in via post istället, vilket kräver manuell hantering och skanning hos Försäkringskassan. Denna situation har kunnat uppstå eftersom det inte finns någon garanti att framtagna system verkligen används. Se vidare i slutrapport *Försäkringskassans utvecklingsarbete inom elektroniskt informationsutbyte med hälso- och sjukvården 2019*, dnr: 020105–2018.

SKR och Försäkringskassan genomförde 2019 behovsanalyser för ett IT-stöd med utgångspunkt från lagen (2018:744) om FMU och förordningen (2018:1633) om FMU och föreskrifter om FMU. Slutsatsen från behovsanalyserna var att det i nästa steg bör genomföras separata förstudier vid SKR och Försäkringskassan med förslag till utveckling av ett IT-stöd.

Under våren har Försäkringskassan påbörjat förstudien med start i en processkartläggning. Processkartläggningen beskriver hela FMU-processen från begäran, hantering av underlag, fakturering och uppföljning. Parallellt med förstudiearbetet har det bildats en arbetsgrupp med representanter från Försäkringskassan och SKR. Arbetsgruppen stämmer kontinuerligt av och förankrar former för det gemensamma arbetet. Utgångspunkten för arbetet är den tidigare gjorda behovsanalysen.

Försäkringskassan kommer fortsätta förstudien enligt en lagd plan genom att prioritera aktiviteterna i FMU-processen utifrån nytta samt framtagning av lösningsförslag. Både prioritering av aktiviteter och framtagandet av lösningsförslag kommer ske i dialog med SKR.

Delområde 7: Samverkansmodell för nyutveckling, förvaltning och finansiering av elektronisk informationsöverföring mellan regioner och Försäkringskassan

SKR och Försäkringskassan ska, i dialog med regionerna, Myndigheten för digital förvaltning och övriga intressenter, under 2020 utarbeta ett gemensamt förslag på en samverkansmodell för nyutveckling, förvaltning och finansiering av tjänster för elektronisk informationsöverföring mellan regioner och Försäkringskassan.

SKR och Försäkringskassan har tagit fram en gemensam uppdragsbeskrivning och projektorganisation och påbörjat arbetet med analysarbete och framtagande av förslag för en samverkansmodell. Myndigheten för digital förvaltning involveras i specifika frågor i projektgruppens arbete. Försäkringskassan säkerställer också att övriga berörda statliga myndigheter som får intyg från hälso- och sjukvården involveras i arbetet. SKR säkerställer på motsvarande sätt att regionerna blir involverade i arbetet.

Projektgruppens förslag och underlag kommer under hösten att beredas inom SKR och Försäkringskassan samt med berörda intressenter.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Ulrika Havossar, Stefan Olowsson, Marie Axelsson och verksamhetsutvecklare Katarina Edéus, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Katarina Edéus